

praktikon

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Keynote: Hoe doen we wat werkt?!

Bram Orobio de Castro & Marion van Hattum

Hoop en verwachting

Kennis bij het koffiezetapparaat

De aard, momenten en vorm van kennis die professionals zoeken is misschien niet die van een studiemiddag...

Maar een antwoord op een concrete vraag direct rond een gesprek met een gezin

Of vragen van een kritische collega of van cliënten, die je aan het denken zetten

Leven is Leren

Voortdurend leren is een basisbehoefte van iedere mens

Leren is onze evolutionaire kracht

In jeugdhulp:

- Waarom doe je wat je doet?
- Horizon verbreden. Hoe weet je of je samen op de goede weg zit?
- En welke wegen er nog meer zijn?

Leren is dus geen 'verbetertraject'

Niet leren is aangeleerde hulpeloosheid

Reportage

Bij de ggz-spoedpoli is voor de lunch de laatste plek al vergeven

Ruim 25% van de totale gemeentelijke zorgkosten wordt besteed aan coördinatie

Gepubliceerd op 24 september 2019

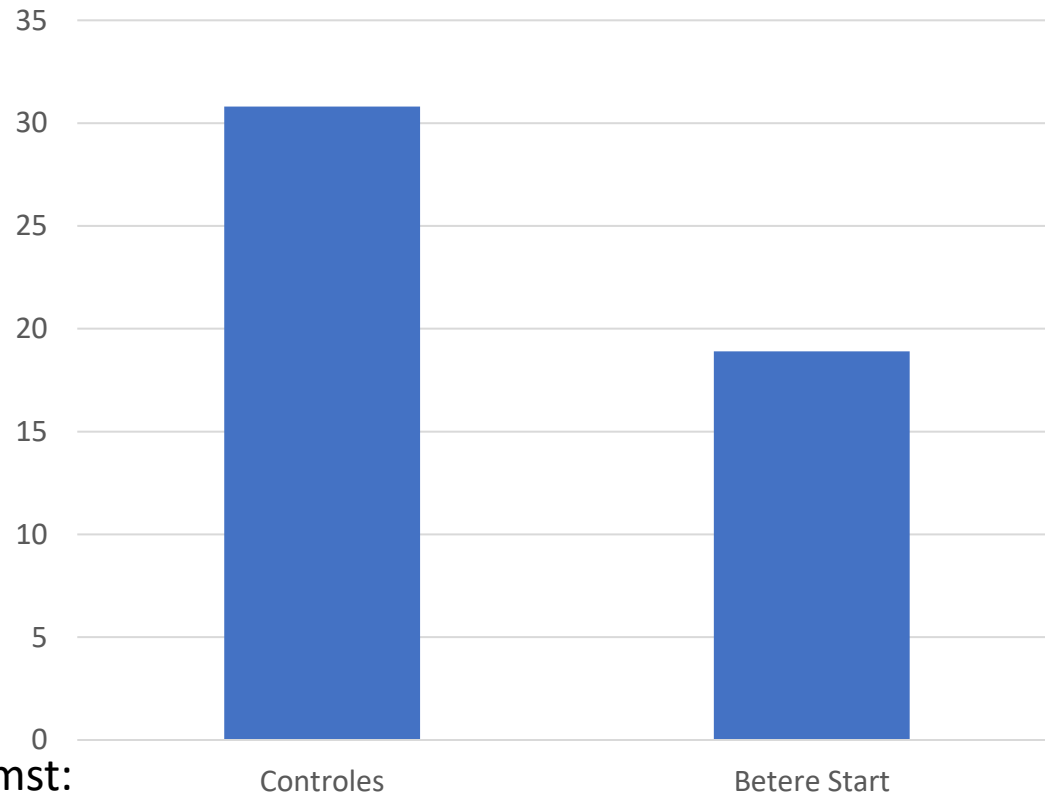
Zo'n 25-29% van de totale middelen van de Wmo en de Jeugdwet wordt besteed aan het organiseren en coördineren van de zorg. Slechts 4-7% van deze zogeheten coördinatiekosten gaat naar de toegang tot zorg. Dat blijkt uit een analyse van Berenschot van de bestedingen van de totale zorgkosten binnen het sociaal domein.

Kwetsbare kinderen
onvoldoende beschermd
Toezicht bij de jeugdbescherming
en jeugdreclassering

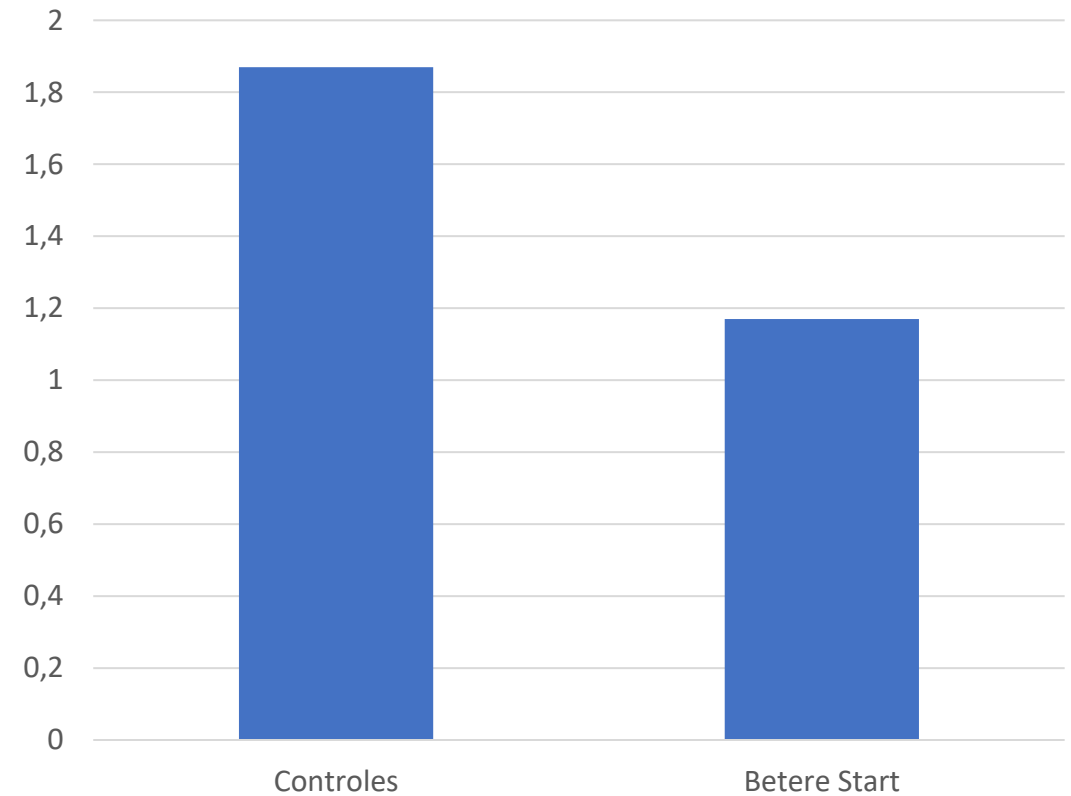

Leren Helpt: 10 jaar lange termijn effecten Betere Start (N = 227)

% kinderen delict(en) gepleegd

Recidives door moeders zelf

Toekomst:

- Gezinnen met vader, oudere brussen in criminaliteit of hoog risico
- Samenwerking met grote gemeenten op sociale kaart, financiën en huisvesting versterken (25% A'dam, 40% R'dam)

En in de jeugdhulp zijn er zoveel leermogelijkheden

'Betrek mij gewoon!'

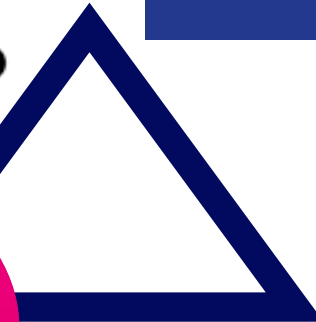
Op zoek naar verbeterkansen voor de
jeugdhulp in het casusonderzoek
Ketenbreed Leren

In Vierhoek werkt dat
niet hoor...

Onze visie is
Driehoekig

Kunnen we beter leren? Same Input = Same Output

Al 20 jaar:

- Gemiddelde cliënt heeft
- Gemiddeld enigszins baat bij
- Gemiddelde van 'black box' aan behandelen

Geen vooruitgang in effectiviteit geboekt? (Weisz)

=> Leren vraagt specifiekere aanpak

American Psychologist
2017, Vol. 72, No. 2, 79–117

© 2017 American Psychological Association
0003-066X/17/\$12.00 <http://dx.doi.org/10.1037/a0040360>

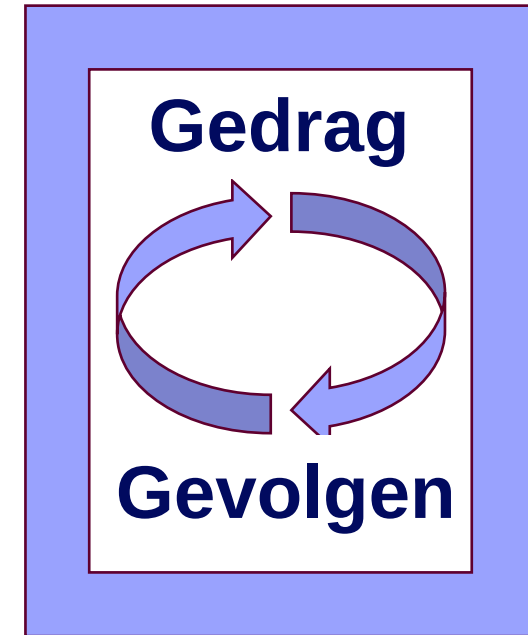
What Five Decades of Research Tells Us About the Effects of Youth Psychological Therapy: A Multilevel Meta-Analysis and Implications for Science and Practice

John R. Weisz
Harvard University

Sofie Kuppens
KU Leuven

Hoe leren we (beter)? Cyclisch

- We leren door te werken aan een **concreet probleem**
- Door **samen te proberen en te evalueren** (Vygotsky)
- Op basis van wat we al (denken te) weten, doen we **een stapje verder**
- We **kijken de kunst bij elkaar af**
- We proberen **gedrag**... en ervaren de **gevolgen**
- We ervaren **zelf wat werkt (of niet)**
- We leren in een **continue cyclus**, niet eenmalig
- → Leren vraagt **directe feedback** op wat je doet (van de cliënt)
- Is het dan handig om gedrag (professionals) los te koppelen van de gevolgen (onderzoeksafdeling)?

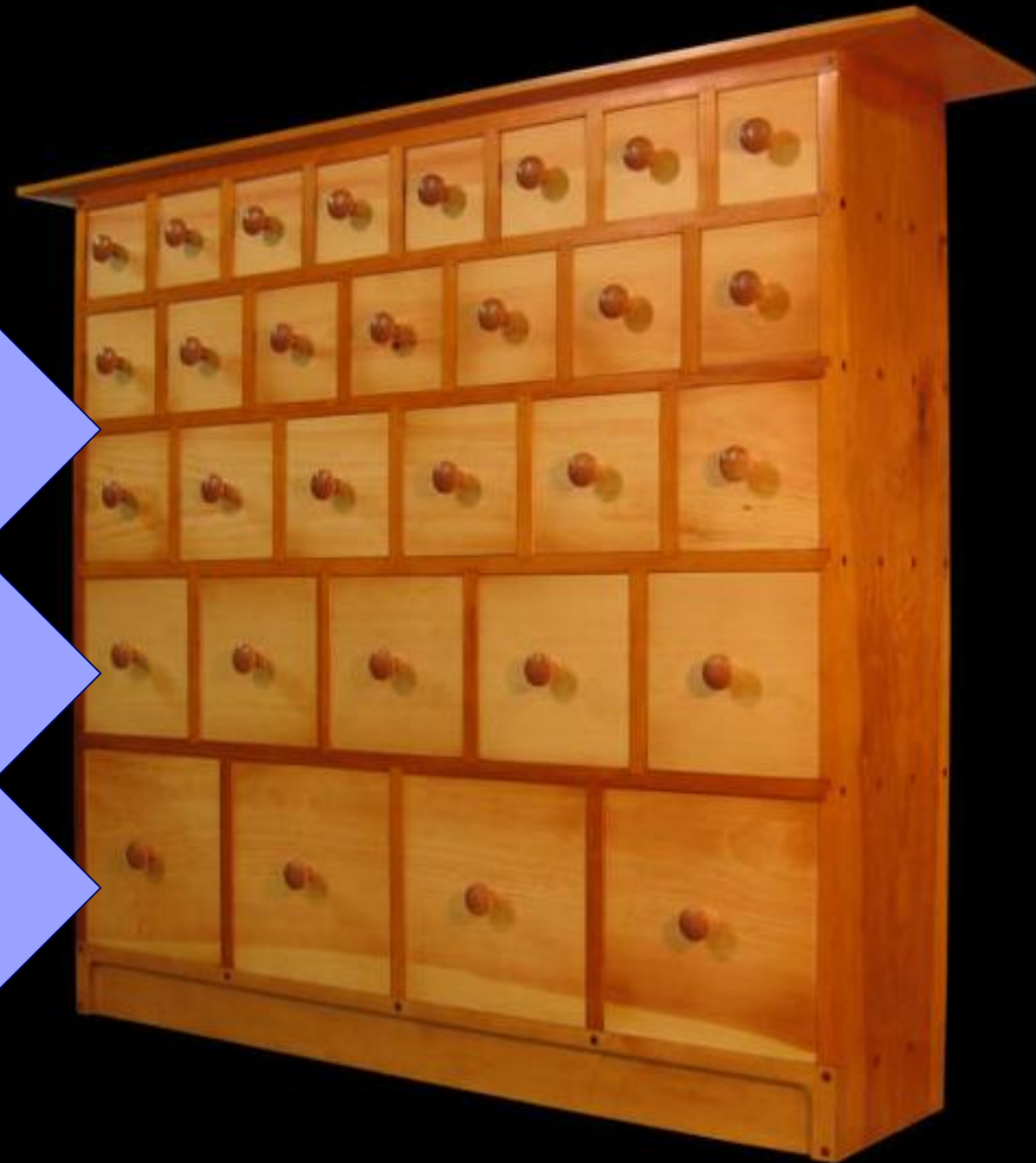

We beginnen met Wat We Weten:
Werkzame elementen

Bij ernstig reactief 12+

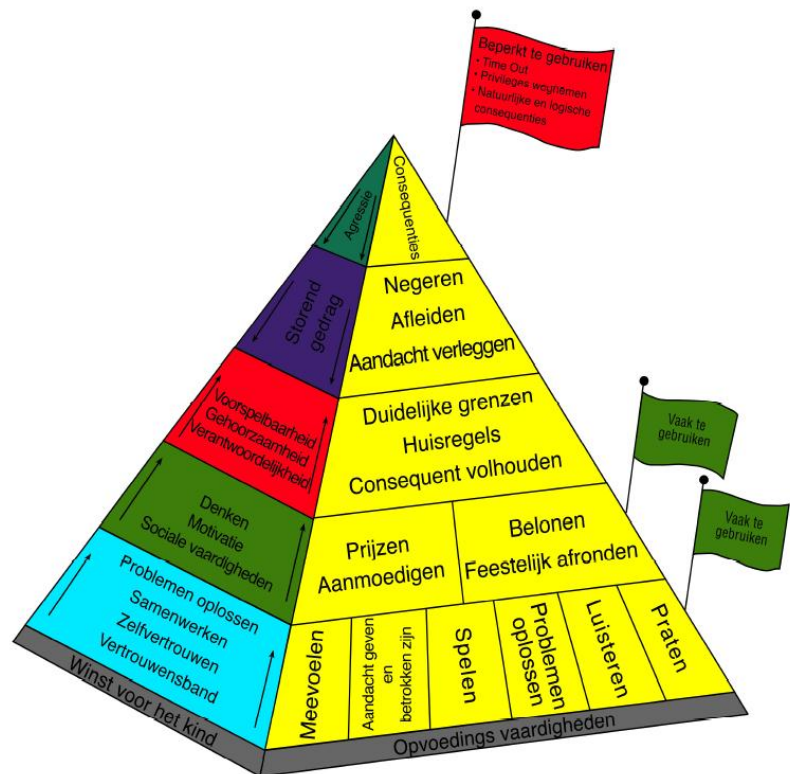
Specifiek voor ext

Algemeen werkzaam

Effectieve interventie is een structuur van algemeen werkzame factoren en heel probleemspecifieke technieken

ExtrAct: Analysis of elements in effective interventions (Menting e.a., 2016)

Structure

Algemeen werkzame factoren: wat zijn dat ook alweer?

- Die elementen in de hulp die bijdragen aan effectief werken
- Bij elk probleem, elke vorm
- Werken door bij alle ouders, jongeren, collega's
- Drie sleutelfactoren:
 - De samenwerking
 - Hoop en verwachting
 - Monitoren van de voortgang

Samenwerking

- **Alliantie:** de kracht van de samenwerkingsrelatie tussen hulp- / dienstverlener en cliënt (kind/ouder), waarbij het gaat om
 - Creëren van een veilige en positieve verbinding (emotionele alliantie)
 - Proces van samen analyseren van wat er speelt (meervoudig perspectivisch, verklarende analyse)
 - Proces van samen beslissen over doel en over werkwijze (taak alliantie) (keuzehulp)
- **Multiple alliances / meervoudige allianties:**
 - Bij werken met meerdere gezinsleden en met voor hen belangrijke, vertrouwenswaardige personen uit hun netwerk
 - Systemische aspecten gaan een rol spelen;
 - Veiligheid in de groep deelnemers aan het gesprek
 - Shared sense of purpose / within family alliance

Hoop en verwachting

Hoop en positieve verwachtingen zijn een belangrijke kracht om verandering te bewerkstelligen:

Leiden tot betere resultaten (o.a. Hubble e.a., 2010)

Leiden tot betere samenwerking (o.a. De Greef e.a., 2018)

Monitoren van de voortgang

- Regelmatig verzamelen van informatie om te beoordelen of je met de hulp bereikt wat je wilt bereiken
- Samen duiden van wat je ziet, samen leren en evt bijstellen van werkwijze
- Succesvolle hulpverleners bevragen cliënten voortdurend over de samenwerking en de voortgang

Specifieke werkzame factoren

*“Die mevrouw is heel aardig,
maar wanneer gaan we nu eens echt beginnen?”*

- Mechanismes veranderen
- Bijvoorbeeld:
 - (kern)cognities uitdagen
 - Interactiepatronen doorbreken
 - Vaardigheden oefenen
 - Contingenties (operant) veranderen
 - (emotionele) associaties (exposure, EMDR)
- Volgen uit gedeelde (verklarende) analyse
- Samen passende elementen kiezen
- Per cliëntsysteem afstemmen!
- *Leren: wat helpt wanneer voor wie?*

Keuzehulp jeugd en gezin

Samen met ouders en kinderen beslissen
over passende hulp | **Deel III**

Auteurs: Marjan de Lange, Gonnie Albrecht, Daniëlle de Veld,
Inge Bastiaanssen en Bram Orobio de Castro

De keuzehulp jeugd en gezin is mede mogelijk gemaakt door ZonMW

Traditioneel:

Wat werkte in vergelijkbare situaties? 5xW

1. Wat
2. Werkt,
3. Wanneer, voor
4. Wie en
5. Waarom?

Oftewel: Waarvan mogen we waarschijnlijk een effect verwachten?

RCT, ROM, etc,
(SEJN, DREAMS, etc)

Keuzehulp jeugd en gezin

Samen met ouders en kinderen beslissen
over passende hulp | **Deel III**

Auteurs: Marjan de Lange, Gonnie Albrecht, Daniëlle de Veld,
Inge Bastiaanssen en Bram Orobio de Castro

De keuzehulp jeugd en gezin is mede mogelijk gemaakt door ZonMW

***Kennis brengen en
halen waar die direct
toepasbaar is:***

***De laatjes uit de
ladenkast met
gezinnen bespreken***

Keuzehulp jeugd en gezin

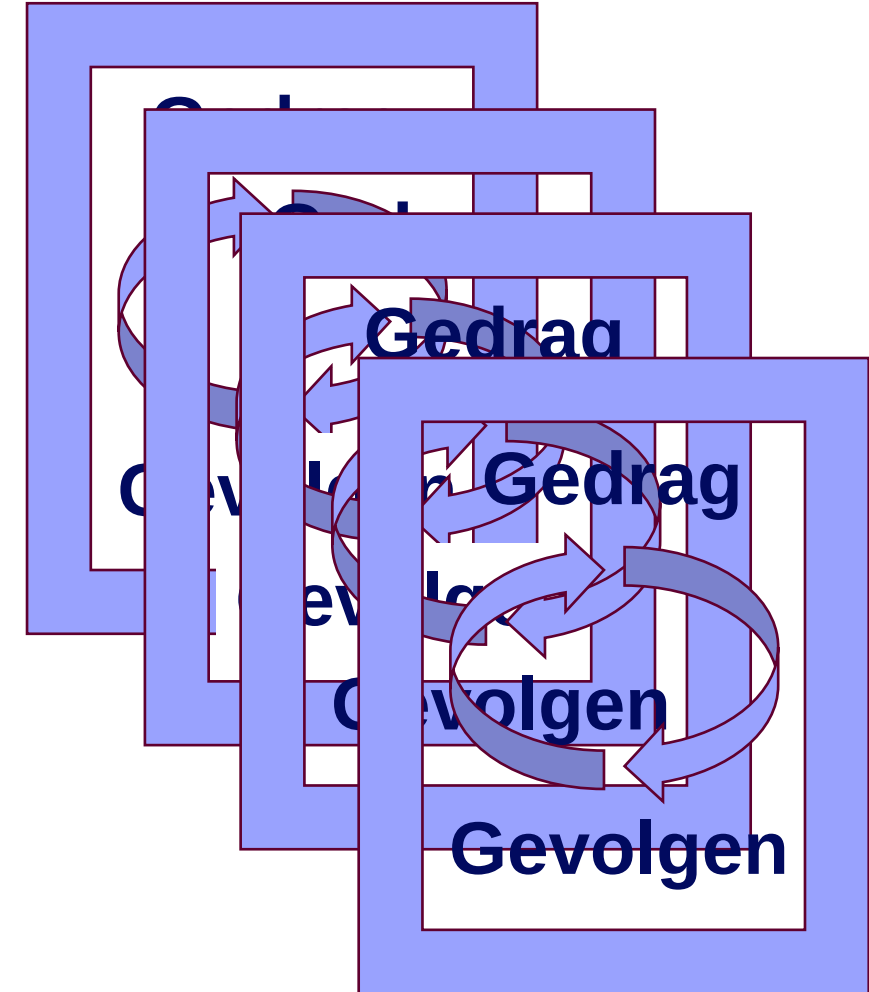
Samen met ouders en kinderen beslissen
over passende hulp | **Deel III**

Auteurs: Marjan de Lange, Gonnie Albrecht, Daniëlle de Veld,
Inge Bastiaanssen en Bram Orobio de Castro

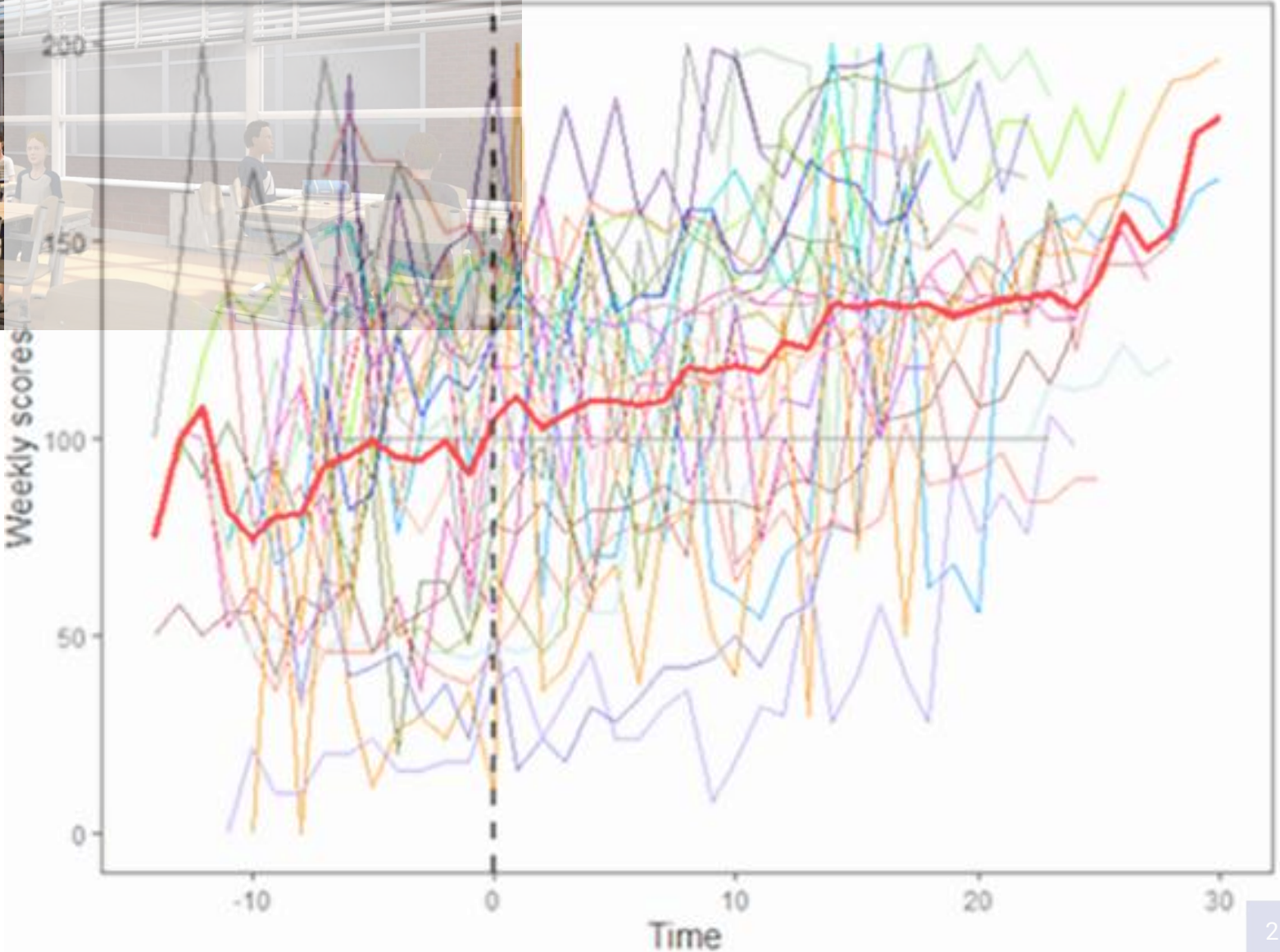
De keuzehulp jeugd en gezin is mede mogelijk gemaakt door ZonMW

Hoe leren we specifieke factoren te versterken?

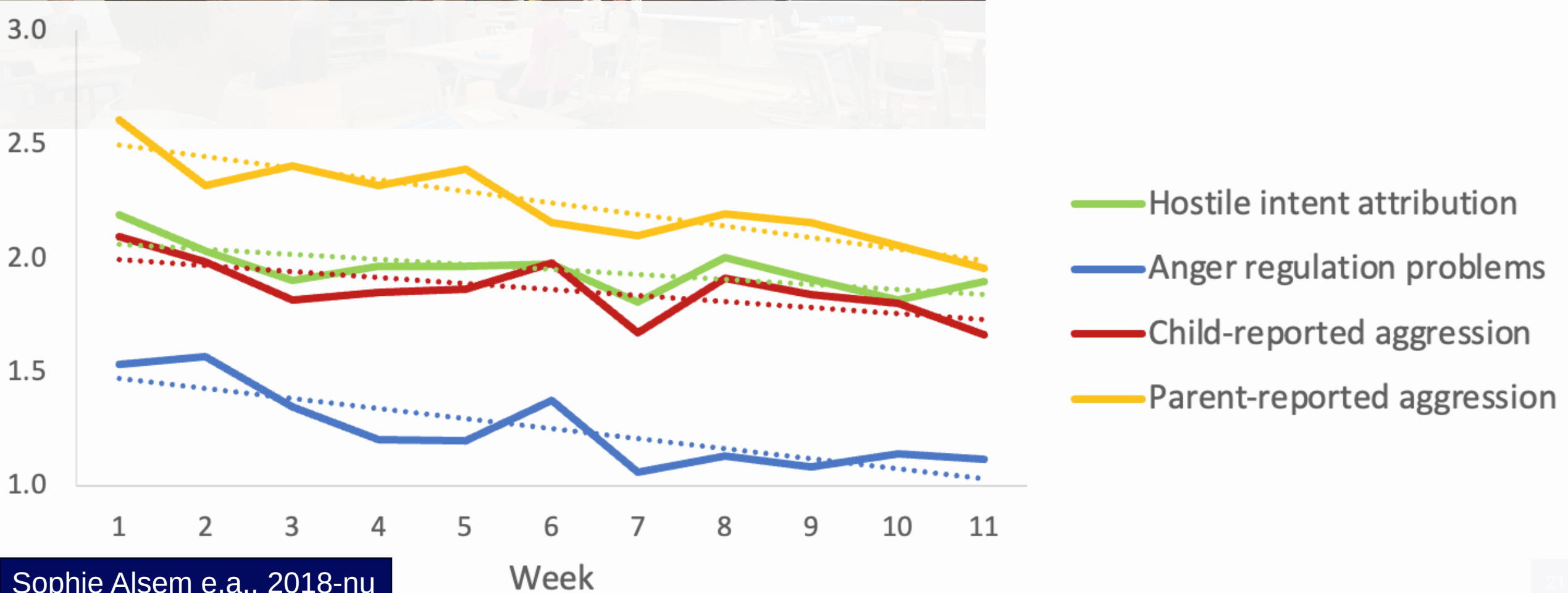
- Directe feedbackloops met cliëntsysteem (bijv Mijn Mening, FIT, data gedreven supervisie)
- Gericht experimenteren in behandeling (bijv PAINT, MATCH)
- Single Case Experimental Design & Multiple Baseline Design
- Steeds: Gedrag proberen met directe feedback van Gevolgen
= samen leren professional en cliënt
- Daarbij: aggregeren van data
= samen leren professionals en wetenschap

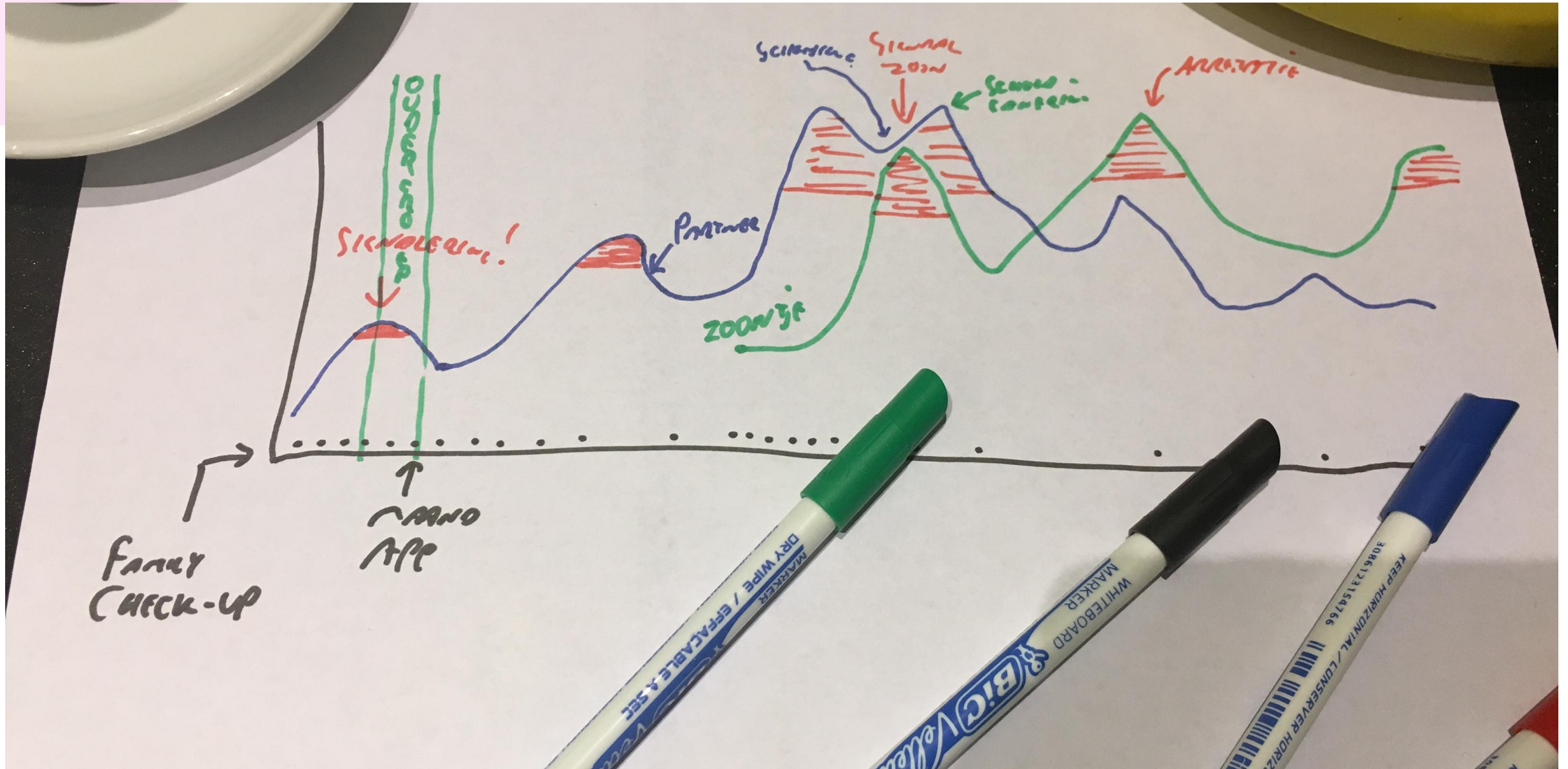
InterAction sociale vaardigheden: Werkt dit NU voor en met DEZE cliënt?

YourSkills CBT: Welke specifieke elementen maken het verschil?

Stroomop

Conclusie

- Leren is de kern van ons werk
- Een lerende houding mogelijk maken: nieuwsgierigheid, veiligheid, ruimte
- Benutten wat we al weten en erkennen wat we nog niet weten
- Leren van data door directe cycli van feedback op gedrag op de werkvloer
- Inrichten van onderzoek op directe behoefte aan leren op de werkvloer